

Henricus Marinus Johannes (Harry) Aarts ("de Aap")

20-3-1915 Westerhoven
19-8-1944 Vught

St. Martinusstraat 22

Harry Aarts wordt geboren op 20 maart 1915 in Westerhoven te Bergeijk, als zoon van de veldwachter. Hij is getrouwd en werkt als rechercheur in Eindhoven, waar hij als kostganger gaat wonen aan de St. Martinusstraat 22. Tijdens de oorlog helpt hij, als eind twintiger, samen met plaatsgenoot Rien van Bruggen neergeschoten geallieerde piloten naar verzetsvrouw Coba Pulskens in Tilburg te brengen. Van daar worden ze naar de grens gesmokkeld, om via het Belgisch verzet en Frankrijk en Spanje (Gibraltar) terug te keren naar Engeland. Eerst vervoeren zij piloten, die zij uit Amersfoort krijgen naar Limburg, naderhand vinden zij twee afvoerlijnen in Noord-Brabant. De ene route loopt naar Maarheeze-Budel, de andere route via Oisterwijk naar Coba Pulskens in Tilburg. Voor het overbrengen van piloten maakt Harry regelmatig gebruik van een politieauto, of hij rijdt in een auto met het bord "Politie" achter de voorruit. Zo lopen ze minder kans om na spertijd te worden aangehouden. Harry Aarts heeft de politie-DKW "geleend" op 8 juli.

Op 8 juli 1944 wordt Harry's wagen, met daarin verzetskameraden Jan Brunnekreef en Piet Haagen (Tom) en twee geallieerde Canadezen piloten, Bruce Fraser en Robert Duncan MacFayden op de achterbank, bij Moergestel aangehouden. Een luitenant van de Wehrmacht meldt dat hij met zijn patrouille op het kruispunt Oisterwijk-Tilburg in Moergestel een DKW-personenauto met een Nederlands kenteken heeft aangehouden. De auto staat op naam van de Eindhovense gemeentepolitie. Het voertuig en de vijf inzittenden zijn meegenomen naar de commandopost van het detachement in Moergestel.

Volgens hun persoonsbewijzen zijn drie inzittenden, Nederlanders, waaronder de bestuurder die politieman zegt te zijn en dit met papieren kan aantonen. Twee andere inzittenden spreken Engels. Het is een verdacht gezelschap en in de auto zijn twee pistolen gevonden.

Als Schönfeld voldoende zekerheid heeft dat de twee Engelssprekende arrestanten luchtmachtmilitairen zijn, verzoekt hij de Luftwaffe in Gilze-Rijen om ze over te komen nemen, zodat ze door deskundigen van de Abwehr verhoord kunnen worden. De piloten Fraser en MacFayden zijn bij de aanhouding krijgsgevangen gemaakt en zullen de oorlog overleven.

Bruce Fraser

Robert Duncan MacFayden

De piloten zijn onmiddellijk door de mand gevallen omdat zij geen Nederlands spreken. De dag erop wordt ook Coba gearresteerd met drie piloten die in haar huis worden aangetroffen. De piloten worden direct doodgeschoten.

Harry, Jan en Piet worden naar kamp Vught gebracht. Op 19 augustus 1944, om half negen in de avond, wordt Harry samen met Rien Verbruggen en Piet Haagen terechtgesteld, een half uur later gevolgd door Jan Brunnekreef. Harry Aarts is 29 jaar geworden.

Wat is er nu precies gebeurd ?

Dat weten we omdat een van de piloten na de oorlog een brief heeft geschreven naar Frans van Dijk (Rayoncommandant P.A.N. Waalre), Stationsstraat, Waalre. Op dat adres is de piloot opgehaald.

De brief luidt als volgt:

Dit is de derde poging die ik aanwend om je te schrijven en deze keer ben ik er zeker van dat het gebeurd. Frans ik heb nooit voor geen oogenblik vergeten mijn plicht van dankbaarheid die ik aan jou en je familie verschuldigd ben, en al je vrienden. Ik dank God nog, dat mij niets door de Duitschers gevraagd werd, omdat ik nu weet, dat het niet door mij gekomen is, dat Walker en Nott en je andere samenwerkende Vaderlanders werden nagespoord. Hier is onze geschiedenis van de tijd toen we jullie verlieten op die noodlottige Zaterdag in Juli.

Wij passeerden Eindhoven zonder avontuur en hadden bijna de buitenwijken van Tilburg bereikt toen we een rood licht zagen op de weg die voor ons lag. Tom had een revolver in zijn hand die hij liet liggen langs de achterkant van de zitplaats - en je kunt je zeker die wilde gloed die hij in zijn ogen had wel inbeelden. Toen wij het licht bereikten, was het niet om de gewone eene Duitscher te ontdekken, zooals ik verwacht had, maar een weg versperring van zes personen - - een machinegeweer, twee geweren en natuurlijk de altijd aanwezige revolvers. Zoo gauw Tom de sterkte van de versperring zag, liet hij het pistool vallen en werpende het onder het kussen van de achterste zitplaats. Intusschen had Harry (van een brief die Vader gestuurd had leerde ik mijn naam) de papieren voor de wagen en zijn eigen pas over gegeven. Vervolgens vroeg de dienstdoende Duitscher, om al onze indentiteitsbewijzen te zien en gedurende deze tijd, stapten Harry en de andere knaap die voor in de wagen waren, uit, om heel onverschillig te schijnen. Zij werden spoedig gevolgd door Tom, maar Bruce en ik bleven in de auto. Vervolgens kwam de bevelvoerende Duitscher met zijn groot leelijk gezicht heel dicht naar het mijne en schreeuwde iets in het Duitsch. Het was een tamelijke moeilijke situatie en ik wist werkelijk niet wat ik het beste kon doen, - maar veel eer dan stil zitten en niets te zeggen, antwoordde ik stellig en nu zoo onverschillig mogelijk, "Amsterdam". Ik had nauwelijks dit gezegd, of Harry kwam er tusschen (hij had juist opgemerkt wat er aan de hand was) en sprak tegen de Duitscher. Zonder voor vaste waarheid te kunnen zeggen omdat ik geen Hollands noch Duitsch spreek, ben ik er toch zeker van dat Harry mijn blijkbare stommitieit verklaarde. (Amsterdam was klaarblijkelijk niet het antwoord,) dan wierp de Duitscher zijn handen op in afkeer en ging weer terug naar de voorkant van de auto. Hij kwam weer onmiddellijk terug en gaf ons een teken uit de wagen te gaan. Ik kan me herinneren, dat ik voelde achter me om zeker te zijn dat de revolver goed zat onder het kussen - het het deed geen goed, omdat toen ik juist uit de auto was, me omkeerde om gade te slaan wat hij deed in de achterste zitplaats en het gevest ongeveer 1 cm. boven het kussen zag uitsteken. Wat glinsterde het in de stralen van zijn zaklantaarn. Hij moest het ook bijna onmiddellijk gezien hebben, want hij greep ernaar en gilde: "handen omhoog" en wij waren hulpeloos.

Binnen enkele oogenblikken werden we in een rij gezet met het machinegeweer op ons gezicht en ik ben geen dapper iemand en heb nooit iets bijzonders gedaan, maar ik zal je vertellen dat gedurende het geheele onderzoek van de auto en de spannende oogenblikken die volgden mijn gedachten even vlug en duidelijk werkten alsof we een gewone conversatie hadden. Ik kan elke bijzonderheid nauwkeurig weergeven en duidelijk. De houding van alle ~~zijn~~ drie der ondergrondse werkers was wonderlijk om te zien. De houding die zij aannamen was zeker niet van iemand die verslagen was tegenover zijn overwinnaar en ik ben even trots op hun als jij Frans. Nu weer terug naar het verhaal.

Zij onderzochten ons persoonlijk voor wapenen - en toen zij de Belgische pas bij Bruce vonden, vroegen zij ons of wij Engels spraken. Ik antwoordde: "een beetje", en hij zei verder niets.

Vervolgens reden zij de auto weg en lieten onze handen op onze hoofden houden en naar hun barakken marcheeren. Daar brachten zij ons binnen en fouilleerden ons één en noteerden wat wij bij ons hadden. Bruce was eerst en weer dank ik God, omdat ik niet wist wat te doen. Toen zij Bruce uitrusting bemerkten, zijn landkaarten en zijn R.C.A.F. indentiteits-kaart, begonnen zij onmiddellijk vragen te stellen in het Engels. Sinds dat was het in elk geval hopeloos om vol te houden, een Hollander of Belg te zijn. Bruce bekende zijn naam dat hij was Sgt. Bruce Fraser, maar wilde verder niets zeggen. En dat is ook alles wat ik zei, toen het mijn beurt was. Ik had beslist vóór we de barakken bereikt hadden, dat ik niet behoefde ~~mi~~ te probeeren vol te houden, te zijn, wat op de pas stond - maar ik wilde nog steeds niet bekennen mijn nationaliteit en beroep, omdat het me duidelijk was, dat dit zeker de dood voor Tom en Harry zou beteekenen. Evenmin als ik reeds eerder gezegd heb, dank ik God, dat die beslissing niet op mij neer kwam. Ik sprak later met Bruce en hij zei mij dat hij dezelfde meening had als ik maar kon geen ander alternatief zien en ik geloof dat hij gelijk had. Dan scheidde zij ons, Bruce en ik gingende volgende dag per vliegtuig naar Eindhoven. Ik heb Tom en Harry nooit meer gezien, en ofschoon ik meen dat zij een kleine kans hadden te ontsnappen, bleef ik hopen dat ik de een of andere dag hooren zou, dat zij nog in Holland waren. Je brief, ontnam mij natuurlijk alle hoop en nu Frans kan ik alleen zeggen hoe jammer ik het vind dat ik onwillekeurig het middel werd van hun dood en als je zoo vriendelijk wilt zijn, zou je dan deze boodschap aan zijn familie willen overbrengen en ook aan Harry en Brunningreeve. Frans het geeft mij een treurig gevoel te denken dat Bruce en ik verantwoordelijk waren voor de gruweldaden en moord. Ik ben nog nooit zoo gelukkig geweest als toen ik hoorde, dat jij en je familie allen nog leefden en het best maakten. Er zijn nog veel dingen die ik zou willen zeggen, Frans maar ik zal het nog bewaren als ik kan.

Bruce en ik werden naar Eindhoven gebracht en toen verder naar Venlo de volgende middag. Het eenigste wat zij deden was onze handen op onze ruggen binden. We bleven daar vijf dagen en gingen toen naar Frankfort en van Frankfort naar een kamp in Barth aan de Oostzee. Er gebeurde twee dingen die ik nooit heb kunnen begrijpen. Ten eerste, zij hebben nooit iets gevraagd omtrent Tom en Harry, of de auto, of over de passen, zelfs niets wat op jullie organisatie doelde. In het begin was ik blij dat zij mij niets vráegen, maar dan begon ik te veronderstellen, dat zij alles reeds wisten. Het was een moeilijk jaar voor mijn zielerust. Het tweede was een uitstapje, Bruce en ik werden naar Venlo gebracht. Op een morgen vertrokken we en gingen we naar 's Hertogenbosch waar we werden ~~achtergelaten~~ achtergelaten in een Hollandsch legerkamp (N.S.B. ers) voor ongeveer twee uren, terwijl onze wacht elders ging, toen keerden wij weer terug naar Venlo. Wat het doel was van de reis, heb ik nooit kunnen uitvinden. Ik ben blij dat je naar Vader geschreven hebt, hij genoot van je brieven hij heeft copies gestuurd naar mijn vrienden ik weet niet hoeveel, - maar voor alle voorzichtigheid liet hij steeds je laatsset naam en plaatsnaem weg. Het doet hem plezier zo iets te doen. Ik zal niet thuis komen voor ongeveer 26 Juli, omdat ik ga trouwen in Oost-Canada op de 7 de Juli. Ja Frans, ik ben gelukkig en gezond, binnen enkele maanden zal ik uit de Air Force zijn en me vestigen in Vancouver. Je kunt verwachten dat je nu geregeld van me hoort, Frans. Wij hebben geen gelegenheid om op onze weg naar huis over Holland te komen. Zij brachten ons recht van Barth naar Engeland en gingen vandaar naar Canada. Maar eens zullen wij elkaar weer ontmoeten. Het is juist de vraag wie het eerst zal kunnen reizen - jij of ik. Je brief van de 15 Mei is een groot opstel.

III.

Ik voel dat Bruce en ik kunnen begrijpen beter dan andere menschen, wat je trachtte uit te leggen en waarin je zoo schitterend geslaagd bent in je brief. Alles wat ik kan sturen zooals luxe, zal gezonden worden ofwel door mij zelf of door Vader. Voor ik ga eindigen, dank ik je, je vrouw, moeder, Truus en Miep nogmaals voor je edelmoedige gastvrijheid en onwankelbare trouw aan onze gemeenschappelijke zaak. Ik draag altijd bij me een levendig beeld Frans van je fabriek, je huis en heerlijke tuin, je familie en je gezellig dorpje. Ik zou willen dat je mijn leven en omstandigheden kon voorstellen, misschien zou je je dan even dicht bij mij voelen als je mijn brieven leest dan ik als ik jouw brieven lees.

Deze brief is erg laat en ik verontschuldig me, maar misschien is het wel voldoende om je te vertellen wat er voorgevallen is en hoe ik me gevoel.

Ons verder punt, - ben ik er niet geheel zeker van of we door die nacht gekomen zouden zijn als het niet geweest was om die revolver. We zullen het waarschijnlijk nooit weten -, maar ik houd me eraan dat we er in geslaagd zouden zijn,

Het beste Frans,
gegroet

Duncan.

„Laat ons dapper zijn voor ons volk en onzen God en Hij zal doen wat Hem goeddunkt.“

„Wanneer ons uur gekomen is, laat ons dan moedig voor onze broeders sterven, en geen vlek op onze roem laten kleven.“
(Machh. 9, 10)

Hij heeft zijn land gediend dag en nacht met alle energie die in hem was. Als zoon van het eenvoudige degelijke Brabant beschouwde hij het als zijn plicht. Zo heeft hij tallozen geholpen zowel gevangenen als mannen van de verbonden legers. Midden in zijn werk, aan de dageraad der bevrijding, stierf hij op het veld van eer. In waarheid mocht hij zeggen:

Den Vaderland getrouwe
blijf ik tot in den dood.

Dierbare Ouders, gij zult mij node missen. Gij kent mij en zult begrijpen dat het ook mij zwaar viel van U te moeten heengaan. Maar dit weet ik zeker: het zal U liever zijn de overtuiging te bezitten dat Uw zoon leefde en stierf als held, dan dat gij U moest schamen over het verzaken van zijn plicht. God sterke U, troost gij U met deze gedachte.

Gij allen die zijn vriendschap genoot en zijn weldaden ondervondt — zo dikwijls gij deze herinnering leest — bidt voor hem.

„Ontvang in Uw Rijk, o mijn Vader, hem die ik beweën, vergeet zijn zwakheden, herinner U slechts zijn smarten en zijn verdiensten, wees hem barmhartig en geef hem den vrede.“

In onze herinnering zal steeds blijven
voortleven

HARRY AARTS
oud 29 jaar

als goed vaderlander gestorven op 19
Augustus 1944 voor het Duitse vuur-
peleton in het concentratie-kamp te
Vught.

EINDHOVEN, 23 October 1944.

Me

Hierbij wordt U beleefd uitgenodigd tot de Plechtige Heilige Requiemmis, die zal worden opgedragen op Donderdag 26 October te tien uur in de Kerk van het H. Hart Ploegstr. 3 te Eindhoven, voor de zielerust van onze vriend en strijdmakker

HARRY AARTS
RECHERCHEUR VAN POLITIE

Hij stierf voor God, Koningin en Vaderland, op 19 Augustus 1944 door het Duitse vuurpeleton in het concentratie-kamp te Vught, na twee jaren al zijn krachten te hebben gegeven aan de verzetsbeweging in Nederland.

No. 160.

T. 18 door
F. 0 vier.

De doorhaling
van vijfen twintig
woorden en de
bijroeging van
drie woorden
in nieuw staats-
akte goedgekeurd.

[Handwritten signature]

Heden *elf Maart*

negentienhonderd acht en veertig, verscheen voor mij, ambtenaar van de burgerlijke stand der gemeente Eindhoven:

ingeschreven een uittreksel uit het overlijdens-
oud register der gemeente jaren, beroep *Veught*
wonende te *waaruit blijkt* die verklaarde, daarvan uit eigen wetenschap kennis
dragende, dat op *negentien Augustus*
negentienhonderd *acht* en veertig, te *twintig* uur *dertig*
in deze gemeente is overleden: *Barth Hendrikus Marinus*
Johannes.

oud *negentien twintig* jaren, van beroep *agent van politie*
geboren te *Westerhaven* en wonende te *Eindhoven*
zoon van *Barth Hendrikus*, rijks weddwaarten
en van *Poels, Maria Helena*, onder beroep
beiden wonende te *Westerhaven*

Waarvan akte, welke overeenkomstig de wet is voorgelezen.

De ambtenaar van de burgerlijke stand,

[Handwritten signature]